

บันทึกการเรียนรู้

จากพื้นที่การทำงานด้านเด็กและเยาวชน
จังหวัดน่านและจังหวัดพิจิตร

จัดทำโดย

คณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๔

บันทึกการเรียนรู้จากพื้นที่การทำงานด้านเด็กและเยาวชน
จังหวัดน่านและจังหวัดพิจิตร

จัดทำโดย

คณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน

สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คำนำ

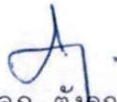
จากการรุกรุกเข้าศึกษาบูรณาการทำงานด้านเด็กและเยาวชน คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พบว่า ในสังคมไทยมีรูปธรรมของการดำเนินกิจกรรมที่สร้างสรรค์อยู่เป็นจำนวนมาก

กรณีศึกษา “กลุ่มมิตรแก้วสหทัยคารวนคร” จังหวัดน่าน และ “โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม” จังหวัดพิจิตร นับเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจน่าพิจารณานำมาขยายผลให้ชุมชน หน่วยงาน และกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ได้ประยุกต์ไปพัฒนาเด็กและเยาวชนในพื้นที่ของแต่ละชุมชนต่อไป

อนึ่ง ทั้งสองรูปธรรมนี้มีใช้กรณีที่จะสามารถเกิดขึ้นและประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืนในเวลาที่รวดเร็ว หากแต่เป็นรูปธรรมที่ต้องดำเนินการขึ้นด้วยความมุ่งมั่นและอาศัยภาคส่วนต่าง ๆ เข้าเกื้อหนุนและร่วมแรงร่วมใจกันอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่เนิ่นนานพอสมควร

คณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
จึงมุ่งหวังว่าจะเป็นเอกสารอีกฉบับที่ได้ร่วมสร้างสรรค์เยาวชนไทย
ให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง เป็นพลังสร้างประเทศชาติ
บ้านเมืองสืบไป

ด้วยจิตคารวะ

(นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์)

ประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
๑. บันทึกการเรียนรู้กลุ่มเยาวชนนักอนุรักษ์ และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดน่าน “กลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรรณคร”	๑
๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ “กลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรรณคร”	๒
๑.๒ จุดเริ่มต้นของกลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรรณคร	๓
๑.๓ รูปแบบกิจกรรมของกลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรรณคร	๕
๑.๔ กลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรรณครกับภาพสะท้อน ด้านค่านิยม ๑๒ ประการ	๗
๑.๕ ปัจจัยของความสำเร็จของกลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรรณคร	๑๐
๒. บันทึกการเรียนรู้จากพื้นที่การทำงานจังหวัดพิจิตร โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม (โรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม)	๑๑
๒.๑ บทนำ	๑๑
๒.๒ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ “โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม โรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม”	๑๓
๒.๓ โรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม : หลักการสำคัญ ๑๗ กระบวนการทำงาน ยุทธศาสตร์ กิจกรรม	๑๗

๒.๔ บทเรียนความสำเร็จในการทำงานในการพัฒนาโรงเรียน	๒๓
ต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรม	
๒.๕ บทส่งท้าย	๓๐

ภาคผนวก

๑. รายชื่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๒. รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมการ
๓. รายชื่อที่ปรึกษาเกิตติมศักดิ์คณะกรรมการ
๔. รายชื่อคณะอนุกรรมการ

กรณี

กลุ่มมิตรแก้วสหราชอาณาจักร

จังหวัดน่าน

บันทึกการเรียนรู้กลุ่มเยาวชนนักรักษ์
และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดน่าน
“กลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรนคร”

ผลจากการเดินทางเพื่อศึกษาดูงานของคณะกรรมการ
สังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและ
ผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๔
ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๗ ณ จังหวัดน่าน

“เพื่อนบูชาพระธาตุเจ้าเบ็งสกัด หรือเพื่อนศรีวรนคร (ตั้งชื่อใหม่
ให้เป็นอัตลักษณ์ของเมืองบัว) ถือได้ว่าเป็นเพื่อนที่มีความเป็นมา
ที่ยาวนานและมีความสำคัญอย่างยิ่งของเมืองบัว จังหวัดน่าน
ทั้งนี้ ก่อนหน้าปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เพื่อนนี้กำลังจะเลือนหายไปจากสังคม
แต่หลังจากที่กลุ่มเยาวชนมิตรแก้วสหายคำวรนครได้ฟื้นฟูเพื่อนนี้
โดยได้รับการถ่ายทอดจาก "แม่ครูสวย สุทรหลวง" ซึ่งเป็นแม่ครูผู้ที่
สืบทอดจากบรรพบุรุษที่เหลือเพียงคนเดียวในขณะนี้ หลังจากนั้น
รายการไทยโซ่ของสถานีไทยพีบีเอสได้นำเสนอการเพื่อนศรีวรนคร
ในรายการ ทำให้เพื่อนนี้เป็นที่รู้จักกันในสังคมมากขึ้น โดยที่เป็นเพื่อนที่
มีความสำคัญมาตั้งแต่สมัยอดีต ทางจังหวัดน่านจึงเปลี่ยนชื่อจาก
เพื่อนบูชาพระธาตุ มาเป็นชื่อ เพื่อนศรีวรนคร เพื่อเป็นชื่อเพื่อน
ที่มุ่งหมายถึงความเป็นสิริมงคล เกียรติยศชื่อเสียงเมืองบัว และถือว่าเป็น
เพื่อนประจำเมืองน่าน”

..... เป็นหนึ่งตัวอย่างความสำเร็จในการทำงานของกลุ่มเยาวชนกลุ่ม
นี้ในการอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านไม่ให้สูญหายไปจากสังคม

---

(๑) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ “กลุ่มมิตรแคว้นสหายคำวรนคร”

กลุ่มมิตรแคว้นสหายคำวรนคร เป็นกลุ่มเยาวชนที่มารวมตัวกันในพื้นที่วัดป่าหัด ตำบลปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน กลุ่มมิตรแคว้นสหายคำ ถือได้ว่าเป็น “ศูนย์กลางการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของเด็กและเยาวชนในอำเภอปัว” โดยมีความความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนในพื้นที่อำเภอปัว กับวัดป่าหัดและโรงเรียนปัว สภาเด็กและเยาวชนอำเภอปัวและเจ้าหน้าที่จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นโครงข่ายสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ด้วยการใช้ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นกิจกรรมหลัก และขยายผลไปสู่กิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ

เป้าหมายในการทำงานของกลุ่มมิตรแคว้นสหายคำวรนคร มี ๖ ข้อ กล่าวคือ (๑) เพื่อสืบสานศิลปะการแสดงพื้นบ้านเมืองน่าน (๒) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้สนใจ (๓) เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (๔) เพื่อสืบค้นศิลปะที่กำลังจะสูญหายและทำการฟื้นฟูให้คงอยู่ต่อไป (๕) เพื่อปลูกฝังความรักในวัฒนธรรมและสำนึกรักบ้านเกิด และ (๖) เพื่อปลูกฝังความคิดการเคารพผู้อาวุโส

(๒) จุดเริ่มต้นของกลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรนคร

กลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรนคร เริ่มต้นขึ้นจากการรวมตัวของเยาวชน ๕ คน ในชุมชนที่มีความสนใจด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นแต่ไม่มีอุปกรณ์ จึงได้ไปขอรับการสนับสนุนจากเจ้าอธิการเพทาย พรหมโชโต เจ้าอาวาสวัดป่าหัด เจ้าคณะตำบลไชยวัฒนา อำเภอปัว ซึ่งนอกจากจะได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์จากท่านเจ้าอาวาสแล้ว น้อง ๆ กลุ่มนี้ยังได้ใช้พื้นที่ของวัดป่าหัดเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะจากผู้สูงอายุในชุมชนวัดป่าหัด รวมทั้งเป็นพื้นที่ในการซ้อมการแสดงพื้นบ้าน ต่อมาจึงได้ก่อตั้งกลุ่มในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นมา

รูปแบบการรวมตัว และธรรมชาติของสมาชิกกลุ่ม ๆ มีการเพิ่มจำนวนสมาชิกและเผยแพร่วัฒนธรรม เกิดจากโครงสร้างความสัมพันธ์กันภายในชุมชน ที่ประกอบไปด้วย (๑) รุ่นพี่สอนรุ่นน้อง คือ รุ่นพี่ที่ผ่านการเรียนรู้จากครู ภูมิปัญญาท้องถิ่นจนมีความเชี่ยวชาญ ก็จัดเวลาว่างมาสอนรุ่นน้องภายใต้การดูแลของครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึงปัจจุบัน และมีกำหนดการสอนแก่ผู้สนใจทุกเย็นวันพฤหัสบดี (๒) การสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของสภาเด็กและเยาวชนอำเภอบัว โดยมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดน่านเป็นที่เลี้ยงของสภาเด็กและเยาวชน (๓) การจัดการแสดงเผยแพร่ศิลปะพื้นบ้านในโอกาสต่าง ๆ เช่น งานบุญ งานของโรงเรียน และกิจกรรมรับเชิญต่าง ๆ

โดยสรุปจากความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้กลุ่มมิตรแก้ว สหายคำวรนครได้รับความสนใจจากเด็กและเยาวชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

สมาชิกกลุ่ม ๆ และกรรมการดำเนินการ ซึ่งกลุ่มมิตรแก้ว สหายคำวรนคร มีคณะกรรมการดำเนินการ จำนวน ๘ คน โดยกำหนดให้ดำรงตำแหน่งคราวละ ๑ ปี และเลือกตั้งคณะกรรมการจากสมาชิกด้วยกันเอง โดยมีเจ้าอาวาสวัดป่าหัดเจ้าคณะตำบลไชยวัฒนา อำเภอบัว เป็นประธานที่ปรึกษา พร้อมด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนบัว และครูภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นคณะที่ปรึกษา อีก ๑๒ คน ทั้งนี้ผู้สนใจสามารถเข้าร่วม

กิจกรรมและรับการอบรมพัฒนาศักยภาพของกลุ่มได้ตามกำหนดการที่กลุ่มจัดไว้ โดยไม่เสียค่าสมัครสมาชิก

ในส่วนของการจัดสรรทรัพยากร และการรับการสนับสนุนงบประมาณ จะได้รับการสนับสนุนทรัพยากรหลักจากทางวัดป่าหัด และโรงเรียนปัว โดยส่วนมากจะเป็นอุปกรณ์สิ่งของที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดน่าน ผ่านสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดน่าน และสภาเด็กและเยาวชนอำเภอปัว เป็นรายโครงการตามงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน ซึ่งงบประมาณมาจากนโยบายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐

(๓) รูปแบบกิจกรรมของกลุ่มมิตรแก้วสหาคำวรนคร

กิจกรรมของกลุ่มมิตรแก้วสหาคำวรนคร สามารถจำแนกกิจกรรมได้เป็น ๓ รูปแบบ กล่าวคือ

รูปแบบที่ ๑ สืบค้นข้อมูลจากครุภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นการสืบทอดความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไปกับกาลเวลา โดยการเดินทางไปยังพื้นที่ศึกษาวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเก็บข้อมูลที่เป็นความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมไปถึงการเชิญครุภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อมาอบรมและเผยแพร่ภูมิปัญญาแก่สมาชิกในกลุ่ม

รูปแบบที่ ๒ ถ่ายทอดศิลปะพื้นบ้าน แก่สมาชิกและผู้สนใจ กลุ่มมิตรแก้วสหราชอาณาจักร ใช้ระบบถ่ายทอดความรู้แบบรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง โดยรุ่นพี่ที่ได้รับการศึกษาภูมิปัญญาจนมีความชำนาญมาแล้ว ก็จะเป็นผู้มาถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับมาสู่รุ่นน้อง ภายใต้การแนะนำดูแลจากครูภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด ซึ่งกระบวนการนี้จะสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์สามัคคีในชุมชน เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ อีกทั้งยังเป็นการฝึกคนรุ่นใหม่ให้สามารถสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นขึ้นมาทดแทนคนรุ่นก่อนอย่างยั่งยืน

รูปแบบที่ ๓ จัดแสดงศิลปะพื้นบ้านในโอกาสต่างๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ได้รับชมแก่คนทั่วไปแล้วยังเพิ่มพื้นที่ในการแสดงออกของเด็กและเยาวชนในทางสร้างสรรค์ เช่น งานบุญ กิจกรรมของโรงเรียน โอกาสแสดงตามงานรับเชิญต่าง ๆ โดยมีการแสดงดังนี้ (๑) กลองสะบัดชัยและกลองบูชา (๒) วงกลองคุ่มและพ็อนหางนกยูง (๓) พ็อนเจิง - ดาบ (๔) เชิงสาวไหม และ (๕) พ็อนนกกิงกะหล่า

รูปแบบที่ ๔ จัดทำกิจกรรมจิตอาสา เพื่อสังคม นอกจากกิจกรรมด้านวัฒนธรรมแล้ว กลุ่มมิตรแก้วสหราชอาณาจักร ได้จัดโครงการพัฒนาชุมชน - อาสาสมัครอื่น ๆ เช่น โครงการคืนพันธุ์ปลาสู่ลำน้ำปัว โครงการอนุรักษ์พลังงาน “ปิ่น ๒ ล้อ ผ่สวรรนคร ลดโลกร้อน ขอพรพระ” โครงการเอื้ออาธรรมมีมิตรต่อเพื่อนร่วมชาติ และโครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น

---

(๔) กลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรนคร กับ ภาพสะท้อนด้าน
 ค่านิยม ๑๒ ประการ

กลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรนคร เป็นกลุ่มเยาวชนที่มีบทบาทสำคัญในการสืบทอดและอนุรักษ์ในศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดน่าน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่มีการก่อตั้งกลุ่มขึ้นจนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า ๑๐ ปี กลุ่มมิตรแก้วสหายคำวรนครได้เติบโตขึ้น ทั้งการเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิกในกลุ่ม โดยมีกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดน่านเข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มเพิ่มมากขึ้นทุกปี และสมาชิกในกลุ่มมีการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ของการดำเนินการอนุรักษ์ด้านศิลปวัฒนธรรม การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดมายังกลุ่มเยาวชนซึ่งมีจำนวน

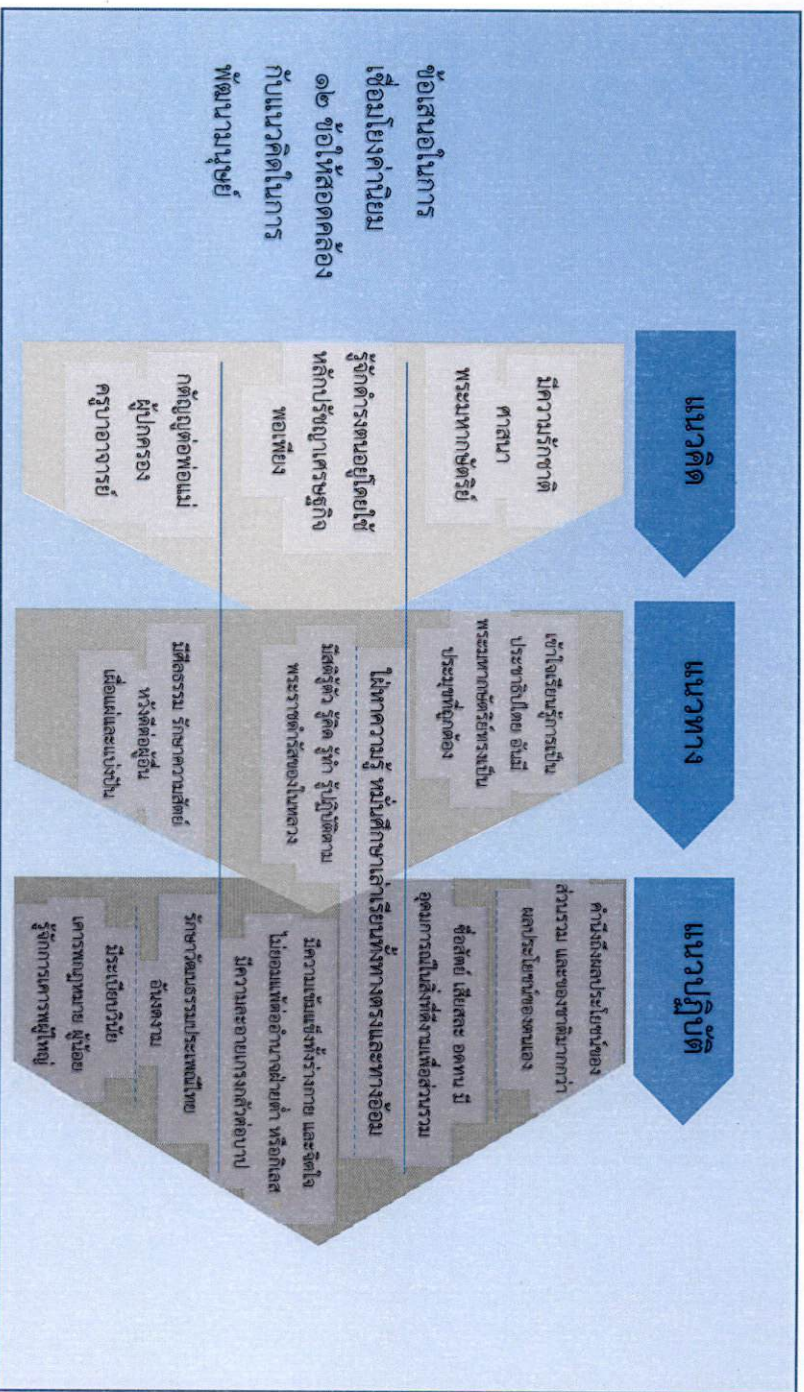
มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งหมดสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการทำงานตามเป้าหมายของกลุ่มมิตรแก้วสหทัยคารุณคร

ในอีกด้านหนึ่งของความสำเร็จในการทำงานของกลุ่มมิตรแก้วสหทัยคารุณคร สะท้อนให้เห็นถึงข้อเท็จจริงสำคัญใน ๓ ประการ กล่าวคือ

ประการแรก การทำงานของกลุ่มมิตรแก้วสหทัยคารุณคร โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่ก่อตั้งกลุ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นถึง “แนวคิดในการกำหนดการดำเนินชีวิตของกลุ่มเยาวชน” **ที่มีความมุ่งมั่นที่จะรักษาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นดั้งเดิมของตนเอง** อีกทั้ง การนอบน้อมต่อผู้ใหญ่ ครูบาอาจารย์ที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับตน อันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของเด็กและเยาวชนใน**การรู้จักการเคารพผู้ใหญ่**

ประการที่สอง ภายใต้แนวคิดในการกำหนดรูปแบบของการใช้ชีวิตของกลุ่มเยาวชนที่มีความมุ่งมั่นในการสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มเยาวชนกลุ่มนี้แสดงให้เห็นถึงแนวทางในการดำเนินชีวิตและการทำงานของ**กลุ่มเยาวชนที่ต้องมีความอดทนและมีอุดมการณ์ในสิ่งที่ตั้งงามเพื่อส่วนรวม**

ประการที่สาม ในขั้นตอนของการดำเนินการของกลุ่มเยาวชนที่ต้องทำการศึกา คั้นคว่ำ และฝึกฝน ทั้งจากตำราและพ่อครูแม่ครูในท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นถึง**แนวปฏิบัติในแต่ละวันของกลุ่มเยาวชนที่มีความมุ่งมั่นใฝ่หาความรู้หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม**

ภาพการเชื่อมโยงคำนิยม ๑๒ ประการ ให้สอดคล้องกับแนวคิดในด้านการพัฒนาชุมชน

---

(๕) ปัจจัยของความสำเร็จของกลุ่มมิตรแก้วสหายค้ำวรนคร

ทั้งนี้ พบว่าปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของกลุ่มมิตรแก้วสหายค้ำวรนคร ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ๓ ส่วน ประกอบกัน กล่าวคือ (๑) ภาระบวการก่อตัวตามความสนใจตามธรรมชาติ มีผลต่อความยั่งยืนของกลุ่ม (๒) ภาระบวการเรียนรู้ เด็กคิด เด็กทำ ผู้ใหญ่หนุน มีผลต่อการขยายตัวของกลุ่ม และ (๓) ภาระบวการมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่ในพื้นที่มีผลต่อการลดปัญหา ขจัดอุปสรรค และมีผลต่อการสนับสนุนการทำงาน

*****

กรณี

โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม

จังหวัดพิจิตร

บันทึกการเรียนรู้จากพื้นที่การทำงานจังหวัดพิจิตร
โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม
โรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม (บางมูลนากโมเดล)

ผลจากการเดินทางเพื่อศึกษาดูงานของคณะกรรมการ
 สังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและ
 ผู้ด้อยโอกาส สถานितिบัญญัติแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๒๘
 กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ณ จังหวัดพิจิตร

บทนำ

ในประเทศไทยมีระบบการศึกษาใน ๓ รูปแบบ
 กล่าวคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ
 การศึกษาตามอัธยาศัย โดยการศึกษาในระบบยังถูก
 แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษา
 ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งในระดับอุดมศึกษายังแบ่งออกเป็น
 ๒ ระดับ กล่าวคือ ระดับต่ำกว่าปริญญา กับ ระดับปริญญา

หากพิจารณาจากสถานการณ์ในภาพรวมของ
 ระบบการศึกษาในสังคมไทย จะพบว่า การศึกษา
 ระดับอุดมศึกษาในกลุ่มที่เป็นระดับต่ำกว่าปริญญา คือ
 ระดับ ปวช. (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ) และ ปวส.
 (ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง) มีจำนวนผู้ศึกษาและ
 สถาบันการศึกษาในจำนวนน้อยกว่าการศึกษาในสายสามัญ

ซึ่งเป็นทิศทางที่ต่างจากหลาย ๆ ประเทศที่มีจำนวนสถาบันการศึกษาในสายวิชาชีพไม่แตกต่างจากการศึกษาในสายสามัญมากนัก ในขณะเดียวกันหากพิจารณาในเรื่องรูปแบบของการศึกษาตามอัธยาศัย จะพบว่าเป็นการศึกษา**ทางเลือก**ได้มีการดำเนินการมากขึ้นในประเทศไทย ยกตัวอย่างเช่น โรงเรียนสัตยาไส เป็นต้น ที่มีการจัดการศึกษาโดยพ่อแม่ผู้ปกครองโดยอาศัยความรู้ความสามารถของพ่อแม่ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพต่าง ๆ เด็กในกลุ่มนี้ไม่ได้เข้าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบการศึกษาทั่วไป แต่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาในชั้นระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ การเกิดขึ้นของการศึกษาทางเลือกในรูปแบบนี้เริ่มมีจำนวนมากขึ้น สาเหตุจากความไม่เชื่อมั่นในระบบการศึกษาในระบบการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความน่าสนใจของโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม ในฐานะที่เป็นโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม หรือบางมูลนากโมเดล เนื่องจากโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาในระบบ แต่ได้มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างและปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นทางเลือกที่ดี และเป็นทางรอดที่สำคัญของระบบการศึกษาของสังคมไทย การดำเนินการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคมนี้ ถือเป็นเรื่องสำคัญที่น่าสนใจที่โรงเรียนในระบบการศึกษาสามารถดำเนินการและประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้เอง

จึงเป็นการตอบคำถามว่า โรงเรียนนี้จึงกลายเป็นแม่เหล็กดึงดูดให้โรงเรียนต่าง ๆ มาศึกษาดูงานโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม

**(๑) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ “โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม
โรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม”**

๑.๑ โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม เปิดสอนนักเรียนใน ๖ ระดับชั้น ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ระดับชั้นละ ๙ ห้อง มีนักเรียนประมาณ ๒,๑๗๕ คน มีครูจำนวน ๘๘ คน และมีผู้บริหาร ๔ คน โดยมีนายมานพ เกตุเมฆ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

๑.๒ โรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรม

เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๕๓ ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือของ ๓ องค์กรภาคีเครือข่าย ได้แก่ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ศูนย์คุณธรรม และโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม จังหวัดพิจิตร โดยมีเป้าหมายของโครงการคือสร้างโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรม (บางมูลนากโมเดล) เพื่อปลูกจิตสำนึกให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา พร้อมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกด้านจริยธรรมให้กับเยาวชน และส่งมอบหลักสูตร/กระบวนการสร้างโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับกระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ของประเทศไทยต่อไป

ทั้งนี้ โดยลักษณะของโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม
จริยธรรมจะมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน
ได้แก่ กิจกรรมชุมนุม/ชมรมและกิจกรรมเพื่อสังคม/
สาธารณประโยชน์ โดยให้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาและส่งเสริม
จิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้กับครูและนักเรียน โดยมี
นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมคุณธรรมหรือโครงการคุณธรรม และมี
ครูเป็นที่ปรึกษา

เมื่อดำเนินการครบ ๑ ปี โรงเรียนบางมูลนากภูมิ
วิทยาคม ได้พัฒนามาเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม
จริยธรรม ได้รับการประเมินผลจากนักวิจัยศูนย์คุณธรรม
(องค์การมหาชน) และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยใช้
CIPP Model^๑ มีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับ “ดี” ในส่วนของการ

^๑ CIPP Model เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการ
บริหารโครงการเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งแนวทางการประเมินในด้าน
ต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

(๑) การประเมินบริบท หรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้
ข้อมูลสำคัญเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการและความเป็นไปได้ของโครงการ

(๒) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน เพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัย
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของ
โครงการหรือไม่

(๓) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินระหว่างการทำโครงการ
เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ และเป็นการรายงานผลการ
ปฏิบัติงานของโครงการนั้นด้วย

(๔) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุด
โครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่

ประเมินคุณภาพภายนอกรอบ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม มีผลคะแนนรวมทุกตัวบ่งชี้ร้อยละ ๘๒.๗๔ กล่าวคือ มีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพ “ดี” และได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา มีจุดเด่น คือ ผู้เรียนมีอัตลักษณ์ด้านความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ มีความพอเพียง รวมทั้งสถานศึกษามีจุดเน้น จุดเด่น เป็นโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม

๑.๓ การขยายผลโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม

- สำนักงานผู้ตรวจเงินแผ่นดิน เห็นว่าโครงการนี้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านการศึกษาของชาติ อีกทั้งยังเป็นภารกิจของสำนักงานผู้ตรวจเงินแผ่นดินด้านการส่งเสริมจิตสำนึก คุณธรรมจริยธรรม ดังนั้น งบประมาณปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงได้บรรจุโครงการดังกล่าวในแผนงบประมาณยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และมูลนิธิยุวสถิรคุณ เพื่อขยายผลโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมในระดับภูมิภาคให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ เพราะการสร้างต้นแบบนี้เป็นอีกก้าวหนึ่งของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในวงการศึกษา ที่จะป็นต้นกล้าในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม

เพื่อนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้ดำรงตนในทางที่ดี เพื่อเป็นแบบอย่างในการศึกษาต่อไป

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานเงินส่วนพระองค์ให้จัดตั้ง “โครงการกองทุนการศึกษา” เพื่อพระราชทานแก่เด็กทั่วไปและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี เป็นประธานโครงการกองทุนการศึกษา โดยมีเป้าหมาย คือ “เพื่อสร้างคนดีสู่สังคม” โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ คณะกรรมการบริหารโครงการกองทุนการศึกษาและคณะ นำโดย พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี ให้ความสนใจเข้าเยี่ยมชมศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบฯ เพื่อนำแนวทางการพัฒนาไปปรับใช้กับโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา

(ซ้าย) นายมานพ เกตุเมฆ ผู้อำนวยการโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม (กลาง) นายวัลลภ ดั่งคณานุกรักษ์ ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ขวา) นายสุรชัย ชันอาสา ผู้ว่าราชการจังหวัด พิจิตร

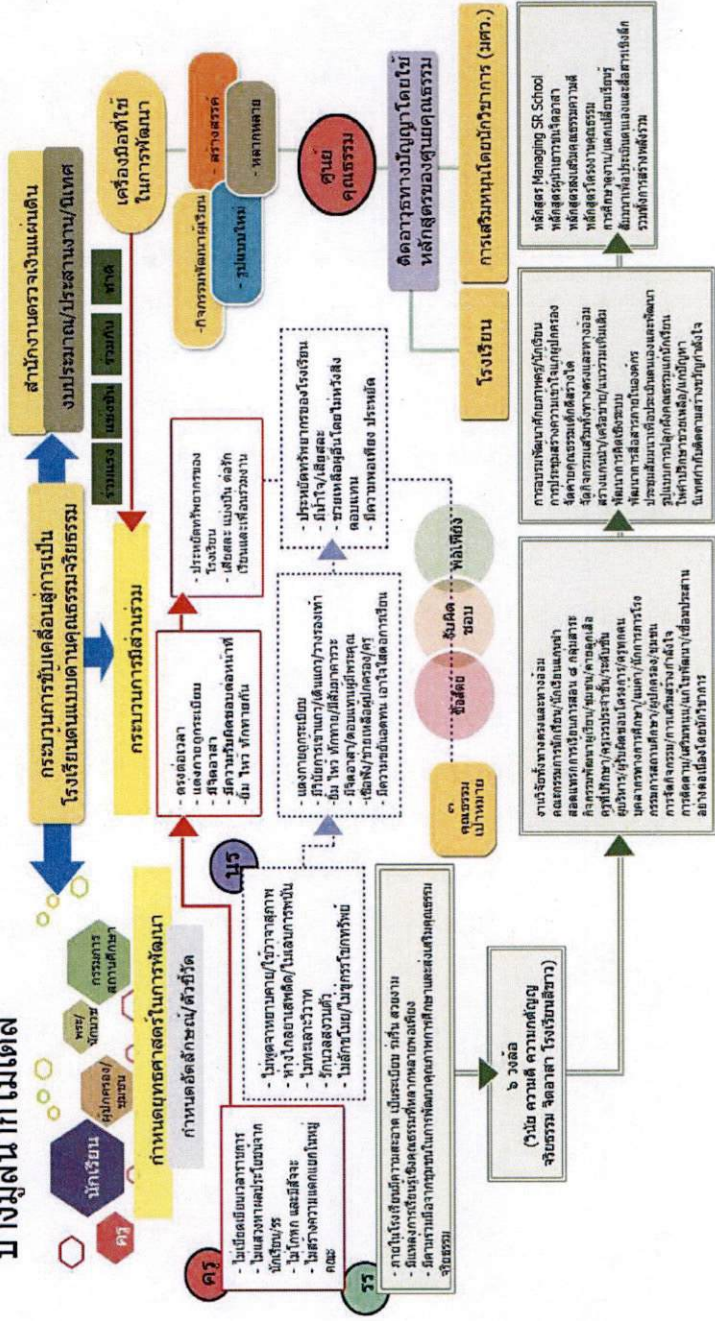
(๒) โรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม :
หลักการสำคัญ กระบวนการทำงาน ยุทธศาสตร์ กิจกรรม

จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคณะผู้บริหารของโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคมในการศึกษาดูงานของคณะกรรมการการประกอบกับรายละเอียดจากรายงานการสังเคราะห์องค์ความรู้ กระบวนการสร้างโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม บางมูลนากโมเดล พบว่า

กระบวนการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ ๓ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาครู การพัฒนานักเรียน และการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ใน ๓ ด้าน คือ “ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ พอเพียง” โดยมีการจัดทำโครงการคุณธรรมใน ๖ ประเด็น เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อน โดยมีรายละเอียดดังนี้

บางมูลนากโมเดล

พันธกิจ: Managing SR School
 พัฒนาครู/บุคลากรทางการศึกษา
 พัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน

การพัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน

งานวิจัยทางสังคมและการศึกษานวัตกรรมที่เชื่อมโยง/จับคู่และบูรณาการ
 พัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน

พันธกิจ: Managing SR School
 พัฒนาครู/บุคลากรทางการศึกษา
 พัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน
 พัฒนาระบบงาน

๒.๑ กระบวนการในการดำเนินการ ในการดำเนินการตามโครงการนี้ มีการทำงานใน ๕ ระยะ กล่าวคือ ระยะที่ ๑ การจัดทำยุทธศาสตร์ในการพัฒนา ระยะที่ ๒ การขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติการ ระยะที่ ๓ ระยะการติดตามประเมินผล ระยะที่ ๔ การปรับปรุงและพัฒนาผลการดำเนินการ และ ระยะที่ ๕ การขยายผลและการต่อยอด

๒.๒ หลักการสำคัญที่ใช้เป็นหลักการพื้นฐานของการทำงาน

๒.๒.๑ หลักการสร้างการมีส่วนร่วม โดยมีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ๔ กลุ่ม กล่าวคือ ผู้บริหารและครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา กำหนดอัตลักษณ์ และตัวบ่งชี้ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

๒.๒.๒ หลักการบริหารจัดการที่เป็นระบบ หรือ PDCA (Plan Do Check Action) โดยเน้นการเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กรร่วมกันคิดเพื่อวาง “ความสามารถหลัก” (Core Competencies) และ “ค่านิยมร่วม” (Core Values) ขององค์กร ศูนย์คุณธรรมได้นำหลักการนี้มาพัฒนาเป็น “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ” แล้วนำปัญหาที่อยากแก้ มาร่วมกันหาหนทางแก้ไขด้วยหลักคุณภาพ (Plan Do Check Action – PDCA) และใช้ความดีมาสร้าง “ค่านิยม” ให้เป็น

“อัตลักษณ์” เพื่อเป็นพลังผลักดันให้งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

๒.๓ ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา การกำหนดยุทธศาสตร์
ในการพัฒนา เป็นกระบวนการทำงานที่เกิดขึ้นในระยะแรกของการดำเนินโครงการ โดยหลังจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในกลุ่มต่าง ๆ ทั้ง ๔ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและครู กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มชุมชน โดยได้ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา หรือ “ยุทธศาสตร์ ๓ - ๖ - ๓” ประกอบด้วย

๓ อัตลักษณ์ “ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความพอเพียง”

๖ กิจกรรมหลัก (๑) เสริมสร้างระเบียบวินัย (๒) เสริมสร้าง
ความดี (๓) เสริมสร้างความกตัญญูกตเวที (๔) การพัฒนา
จริยธรรม (๕) ส่งเสริมจิตอาสา (๖) พัฒนาโรงเรียนสีขาว

๓ ยุทธศาสตร์ (๑) การพัฒนาครู (๒) การพัฒนานักเรียน
(๓) การพัฒนาสภาพแวดล้อม

ภาพกรอบแนวคิดในการทำงานของโรงเรียนบางมูลนาก

๒.๔ ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ของครู ตัวบ่งชี้ของนักเรียน และตัวบ่งชี้ของสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ ตัวบ่งชี้ทั้ง ๓ กลุ่มนี้ เกิดขึ้นจากกระบวนการการร่วมกำหนดตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	รายละเอียด
ตัวบ่งชี้ของครู	(๑) ไม่เบียดเบียนเวลาราชการ (๒) ตรงต่อเวลา (๓) ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียนและโรงเรียน (๔) รับผิดชอบในหน้าที่ (๕) จิตอาสา (๖) ประหยัด ทรัพยากรของโรงเรียน
ตัวบ่งชี้ของนักเรียน	(๑) ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน (๒) ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข (๓) ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง (๔) มีจิตอาสา และจิตสำนึกสาธารณะ
ตัวบ่งชี้สภาพแวดล้อม	(๑) โรงเรียน สะอาด ร่มรื่น สวยงาม และ (๒) ชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของ นักเรียน

ตารางที่ ๑ รายละเอียดตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

๒.๕ การขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์
ใน ๖ ขั้นตอน ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ได้ถูกนำไปสู่การปฏิบัติ ๖ ขั้นตอน เป็นการปฏิบัติ ๖ ขั้นตอน คือ (๑) จัดโครงสร้างการทำงานทุกระดับ (๒) สร้างเครือข่าย ผู้ปกครอง/ชุมชน (๓) การบูรณาการทำงานโครงการกับภารกิจหลัก งานประจำ กิจกรรมพิเศษ (๔) การพัฒนาสภาพแวดล้อม โรงเรียนสีขาว (๕) การนิเทศ ติดตาม สรุบบทเรียน สร้างขวัญ และกำลังใจ (๖) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่

๒.๖ โครงการงานคุณธรรม โครงการงานคุณธรรมแบ่งเป็น ๖ ด้าน กล่าวคือ การเสริมสร้างระเบียบวินัย การเสริมสร้าง ความดี การส่งเสริมความกตัญญูกตเวที การพัฒนาจริยธรรม การส่งเสริมจิตอาสา และการพัฒนาโรงเรียนสีขาว โดยมีการ จัดทำโครงการงานคุณธรรมจำนวน ๑๐๘ โครงการ

คณะกรรมการร่วมประชุมกับผู้อำนวยการจังหวัดพิจิตร ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนบางมูลนาก

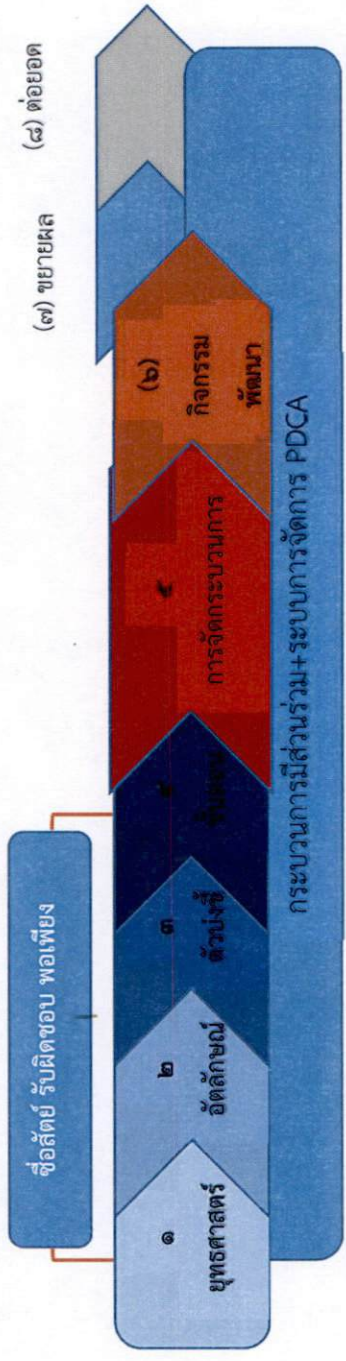
ภาพการแสดงโครงการสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ผ่านการแสดงเพลงฉ่อย

---

(๓) บทเรียนความสำเร็จในการทำงานในการพัฒนาโรงเรียน
ต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรม

จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคณะผู้บริหารของโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคมในการศึกษาดูงานของคณะกรรมการอธิการประกอบด้วยรายละเอียดจากรายงานการสังเคราะห์ห้องค์ความรู้ กระบวนการสร้างโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรม บางมูลนากโมเดล พบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการเป็นต้นแบบของโรงเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม ประกอบด้วย ปัจจัยสำคัญ ๔ ปัจจัย กล่าวคือ (๑) ปัจจัยความสำเร็จที่มาจาก “คน” (๒) ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมและ ชุมชน (๓) ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้และ (๔) ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจาก “ระบบบริหารจัดการ”

(๗) ขยายผล

(๘) ต่อยอด

๓ ยุทธศาสตร์
พัฒนาครู+พัฒนา
นักเรียน+พัฒนา
สิ่งแวดล้อม

๓ อัตลักษณ์
(๑) ผู้บริหารและ
ครู(๒)นักเรียน (๓)
สภาพแวดล้อม

๓ กลุ่มตัวบ่งชี้
ครู นักเรียน
สภาพแวดล้อม

ขั้นตอน ๖ ขั้นตอน
(๑) จัดโครงสร้างการทำงานระดับ (๒) สร้างเครือข่ายผู้ปกครองชุมชน (๓) การบูรณาการทำงานโครงการกับการศึกษา งานประจักษ์ กิจกรรมพิเศษ (๔) การพัฒนาครู+พัฒนาโรงเรียน (๕) การนิเทศ ติดตามสรุปประเมิน สร้างขวัญ
พัฒนาครู+พัฒนาโรงเรียน (๖) ประชามติ+พันธกิจโรงเรียน

โครงการคุณธรรม ๖ ด้าน
การเสริมสร้างระเบียบวินัย
การเสริมสร้างความรู้ การ
ส่งเสริมความกตัญญูแก่
การพัฒนาจริยธรรม การ
ส่งเสริมจิตอาสาและการพัฒนา
โรงเรียนสีขาว โดยมีการจัดทำ
โครงการคุณธรรม จำนวน
๓๐๘ โครงการ

คณะกรรมการนักเรียน/นักเรียนแกนนำ
สอดแทรกการเรียนการสอน ๘ กลุ่มสาระ
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/ชุมนุม/ค่ายออกเสื่อ
ครูพี่เลี้ยง/ครูบรรณารักษ์/ระดับชั้น
ผู้บริหาร/ผู้รับผิดชอบโครงการ/ครูทุกคน
บุคลากรทางการศึกษา/แม่บ้าน/นัก
การโรง
กรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/ชุมชน
การติดตาม/เสริมหนุน/แก้ไขพัฒนา/
เชื่อมโยงประสานอย่างต่อเนื่องโดย
นักวิชาการ

อบรมพัฒนาศึกษานิเทศก์/นักเขียน
จัดทำคุณธรรมเพื่อสร้างได้ จัด
กิจกรรมเสริมทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม สร้างแกนนำเครือข่าย/
ແ່ງร่วมพัฒนา พัฒนาการสื่อสารภายใน
องค์กร ประชุมเข้มแข็งเพื่อประเมิน
ตนเองและพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงาน
คุณธรรมแก่นักเรียน ให้ความสำคัญ
ข้ามเพศ/แก้ปัญหาทางเพศกับ
ติดตามสร้างขวัญกำลังใจ

ปัจจัยความสำเร็จของการเป็นโรงเรียนแบบต้นคุณธรรมจิตธรรม บางมูลนากโมเดล

คน
ความตั้งใจ
ความมุ่งมั่น
ความตั้งใจ

ชุมชน สิ่งแวดล้อม
พ่อแม่ ผู้ปกครอง
ภายใน โรงเรียน
ภายนอก โรงเรียน

การสนับสนุนจากสังคม
การสนับสนุน
จากสังคม

การบริหารจัดการ
การส่งเสริม
มีส่วนร่วม

การบริการจัดการ
การส่งเสริม
มีส่วนร่วม

๓.๑ ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดขึ้นจาก “คน” “ชุมชน” และ “สิ่งแวดล้อม”

๓.๑.๑ การสร้าง พัฒนา และกระตุ้นให้ “คน” มีความ **เข้าใจ ความตระหนัก** ในการสร้าง พัฒนาและกระตุ้นให้เกิด ความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม มีกระบวนการทำงานเพื่อสร้าง พัฒนาและกระตุ้นให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง รวมทั้งคนในชุมชนเกิดความเข้าใจ ความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม และนำมาสู่การร่วมมือร่วมใจในการทำงาน

๓.๑.๒ การสร้างและพัฒนาคนให้ **มีความรู้ ความสามารถและศักยภาพ** ในการดำเนินการในโครงการ การจัดการกระบวนการและกิจกรรมเสริมหนุนและปฏิบัติการ เสริมสร้างพลัง (Empowerment) เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ โดยมีการจัดกิจกรรมหลัก คือ การพัฒนากระบวนการคิดเชิงระบบและกิจกรรมเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

- **กลุ่มผู้บริหารและครู** มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้แก่คณะครูเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร สถานศึกษาอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม กระบวนการ ขับเคลื่อนสู่การเป็นบางมูลนากโมเดล และโครงการคุณธรรม
- **กลุ่มนักเรียนและแกนนำเยาวชน** มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับเยาวชนแกนนำในหลักสูตรโครงการคุณธรรม

การเข้าร่วมจัดฐานการเรียนรู้ในค่ายลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้ง “การจัดค่ายคุณธรรม : เด็กดีสร้างได้” สร้างได้สำหรับนักเรียนทุกระดับชั้น ทั้งเด็กเก่ง ปานกลาง และเด็กที่มีผลการเรียนในระดับต่ำ

• การให้คำปรึกษาและเตรียมความพร้อมในการจัด

กิจกรรมสัปดาห์คุณธรรม และงานสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ

๓.๑.๓ การสร้าง “แรงบันดาลใจ” ในการทำงาน

โดยการเรียนรู้จากต้นแบบ ในการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียนในโรงเรียนบางมูลนากนั้น นอกจากจะใช้กระบวนการสร้างการเรียนรู้จากการทำงานโครงการคุณธรรมจริยธรรมแล้ว ทางโรงเรียนยังใช้กระบวนการสร้างการเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนด้วยการเรียนรู้จาก “ต้นแบบ” โดยเฉพาะให้นักเรียนได้เรียนรู้จากบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะบุคคลต้นแบบที่เป็นศิษย์เก่าของโรงเรียน

๓.๒ ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการจัดการ
สิ่งแวดล้อมและชุมชน

• กระบวนการขับเคลื่อนเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนบางมูลนากนั้น เป็นการขับเคลื่อนการทำงานโดยให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ล้อมรอบตัวเด็กนักเรียนไปพร้อมกันด้วย โดยมีจัดการสิ่งแวดล้อมใน ๓ ระดับ กล่าวคือ

- **ระดับครอบครัว** โดยมีการทำงานร่วมกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเครือข่ายพ่อแม่จิตอาสา ซึ่งเข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงาน

- **ระดับภายในโรงเรียน** ประกอบด้วย การดำเนินการอย่างจริงจังของผู้บริหารโรงเรียนและการดำเนินการของครู ในโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใต้สาระการเรียนรู้ ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมไปถึงการสร้างสิ่งแวดล้อม ในด้านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และทำความเข้าใจ ในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งมีการดำเนินการร่วมกับ คณะกรรมการสถานศึกษา นักการภารโรง รวมไปถึง ผู้ประกอบการร้านค้าภายในโรงเรียน

- **ระดับภายนอกโรงเรียน** อันหมายถึง ชุมชนที่เป็น ปัจจัยสำคัญในการทำงานร่วมกับโรงเรียน

๓.๓ ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้

๓.๓.๑ การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้น กระบวนการเรียนรู้จากการจัดทำโครงการ หรือ Project Based Learning โครงการคุณธรรมเป็นกลไกสำคัญที่ช่วย พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียน ซึ่งกระบวนการ คิดวิเคราะห์ห้อย่างเป็นเหตุเป็นผลนี้จะส่งผลให้เกิดการสร้าง ความตระหนักและความเข้าใจถึง ผิด - ชอบ - ชั่ว - ดี ตระหนักได้ หมายรู้ถึงความดีงามได้ ภายใต้การประชุมเชิงปฏิบัติการจาก

คณะครูทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะครูได้ร่วมกันกำหนดรูปแบบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำโครงการคุณธรรม โดย ๑ ห้องเรียน : ๒ อาจารย์ที่ปรึกษา : ๒ โครงการ (หรือมากกว่าได้หากมีศักยภาพในการดำเนินการ)

๓.๓.๒ การกำหนดโจทย์คำถามในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในการกำหนดโจทย์ ในการจัดทำโครงการคุณธรรม เป็นการกำหนดโจทย์ของการทำงานจากประเด็นปัญหา หรือ Problem Based Learning โดยโครงการนี้มีการสร้างโจทย์ที่ใช้ในการเรียนรู้ภายใต้แนวคิด “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ” เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างโจทย์ของการจัดทำโครงการคุณธรรม

๓.๓.๓ การจัดทำโครงการคุณธรรมภายใต้การออกแบบกระบวนการเรียนรู้อย่างผสมผสานและแบบการบูรณาการจากทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีครูทำหน้าที่เป็นผู้เอื้ออำนวย (Facilitator) หรือ ผู้สนับสนุน (Supporter) ในการทำงาน การจัดกระบวนการเรียนรู้ดำเนินการในรูปแบบของการจัดทำโครงการคุณธรรม ร่วมกับงานวินัยนักเรียนและกิจกรรม หรือโครงการพัฒนาจิตสำนึกตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนของกิจกรรมชุมนุมและกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ โดยให้ความสำคัญกับการออกแบบกระบวนการหรือกิจกรรมในโครงการคุณธรรมที่เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการสืบค้นหาปัญหาและหาสาเหตุของปัญหาและคิดค้นกระบวนการในการจัดการปัญหาแบบมีส่วนร่วมด้วยวิธีการที่หลากหลายและสร้างสรรค์

๓.๔ ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการโครงการ

๓.๔.๑ การสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ แนวคิดพื้นฐานที่ใช้เป็นแนวคิดหลักในการออกแบบกระบวนการทำงานในการดำเนินการโครงการนี้ คือ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะเห็นได้จากในทุกขั้นตอนของกระบวนการทำงาน ทั้งในขั้นตอนแรกของการจัดทำโครงการ กล่าวคือ กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและกระบวนการกำหนดอัตลักษณ์และตัวบ่งชี้ ไม่เพียงเท่านั้น ในขั้นตอนของการดำเนินการและการทบทวนและปรับปรุงการดำเนินการ มีการจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการโดยนำคณะครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไปสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อนำเสนอความก้าวหน้าของการดำเนินการโครงการ ร่วมกันวิเคราะห์ SWOT ร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาและวิธีการที่จะนำไปสู่การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพในระยะต่อไป

๓.๔.๒ การดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจังของ “ผู้อำนวยการและผู้บริหารของโรงเรียน” ในการดำเนินการโครงการนี้ ผู้อำนวยการและผู้บริหารของโรงเรียนเป็นปัจจัย

สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการทำงาน โดยผู้อำนวยการของโรงเรียน คือ นายมานพ เกตุเมฆ และคณะผู้บริหารให้ความสำคัญกับการดำเนินการในโครงการนี้ โดยเข้ามามีบทบาททั้งในการลงมือปฏิบัติการ ตลอดจนการกำกับติดตามและบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินการโดยการจัดกระบวนการเพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิด วิเคราะห์ การจัดกระบวนการเพื่อให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญ ตลอดจนการจัดทำกลไกในการสนับสนุนส่งเสริม เช่น การให้รางวัล เป็นต้น

๓.๓.๓ การสนับสนุนและการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน โดยมีการให้คำปรึกษาช่วยเหลือ/แก้ปัญหาโดยทีมพี่เลี้ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทีมนักวิชาการจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตลอดจนการนิเทศ การกำกับติดตามและการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู นักเรียน ผู้ปกครองในการดำเนินการตามโครงการนี้

บทส่งท้าย

ความน่าสนใจของโรงเรียนบางมูลนากในฐานะที่เป็นโรงเรียน “ต้นแบบ” ด้านคุณธรรมจริยธรรม ก็คือ ความเป็นต้นแบบที่สำคัญที่สุด คือ “ต้นแบบในด้านกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงแบบมีส่วนร่วม” โดยจุดเริ่มต้นของการทำงาน คือ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนด

เป้าหมายร่วมกัน รวมไปถึงการกำหนดอัตลักษณ์ร่วมกันของทั้งครู นักเรียน ปัจจุบันนี้เองส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือในการทำงานและส่งผลต่อความสำเร็จของการทำงาน ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็น “ต้นแบบในด้านการจัดการแบบยั่งยืน” จะเห็นได้ว่าในการทำงานและขับเคลื่อนการทำงานในโรงเรียนนี้มีการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญกับการสร้างสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับผู้บริหาร ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ปัจจุบันนี้เองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างความยั่งยืนของการทำงานและการขับเคลื่อนคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน

ในขณะเดียวกัน ประเด็นที่ต้องดำเนินการเพื่อต่อยอดการทำงานของโรงเรียนบางมูลนากั้น นอกจากการขยายผลในด้านการพัฒนารูปแบบและกระบวนการทำงานเป็นโรงเรียนด้านคุณธรรมและจริยธรรมไปยังโรงเรียนและสังคมแล้ว ประเด็นที่จำเป็นที่ต้องดำเนินการก็คือ การพัฒนาต่อยอดผลงานหรือโครงการที่นักเรียนจัดทำขึ้น เพื่อทำให้เกิดการนำโครงการไปใช้หรือนำไปขยายผลในรูปแบบต่าง ๆ ในสังคม เพื่อทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากโครงการที่มีอยู่ได้จริงและเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย

*****

ภาคผนวก

รายชื่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี

ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

๑. นายวัลลภ ตังคณานุก์รัช	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายมณฑิธร บุญตัน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. คุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	โฆษกคณะกรรมการ
๖. นายแถมสิน รัตนพันธ์	กรรมการและที่ปรึกษา
๗. พลตรี จารึก อารีราชการ์ณย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๘. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๙. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๐. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์	กรรมการ
๑๑. รศ.กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก ธีระวัฒน์ บุญยะประดับ	กรรมการ
๑๓. นายปรีชา วัชรภักย์	กรรมการ
๑๔. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม	กรรมการ
๑๕. พลเอก ไพชยนต์ คำทันเจริญ	กรรมการ
๑๖. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๗. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๑๘. พลเอก อุดลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๑๙. พลเอก อรุณ สมตน	กรรมการ
๒๐. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ
๒๑. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เลขานุการคณะกรรมการ

รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

๑. นางกีระณา สุขมาวงศ์
๒. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ
๓. นางพวงแก้ว กิจธรรม
๔. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข
๕. รศ.ดร. อาชญัญญา รัตนอุบล
๖. ดร. อิทธิพล ปรีดีประสงค์
๗. ดร. เฉลิมชัย ยอดมาลัย
๘. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมิินทร์
๙. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา
๑๐. นายวิญญู พิทักษ์ปรกรณ์
๑๑. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล
๑๒. นางกรรณิการ์ จรัสอุไรสิน
๑๓. นายกันติพจน์ ศรีบุญรัตน์
๑๔. นายนิติ ถาวรวนิชย์
๑๕. นางสาวริน ลิขิตาภรณ์
๑๖. นางอาทิตยา นรารวัชร
๑๗. นางสาวฐาปนีย์ สุขสำราญ
๑๘. นางธนันท์ธร นิธิธีรพัทธ์
๑๙. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์
๒๐. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ
เลขานุการประจำคณะกรรมการ

รายชื่อที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการ

ที่ปรึกษาภคิตติมศักดิ์คณะกรรมการ

๑. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร
๒. นางจันทิรา กิตติธิติกุล
๓. นางผาณิต พูนศิริวงศ์
๔. นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง
๕. นายวงศ์พันธ์ ฉันทน์พัฑ
๖. นางระรินทิพย์ ศิริรัตน์
๗. นางรัตนา ตฤณารังสี
๘. ดร. สมบูรณ์ วรार्หับัฒฑูรวิฑย์
๙. นาวาตรี สมพล มหาสิงห์
๑๐. พลตำรวจโท สันติ เพ็ญสุทร
๑๑. นางสุนทรี พัวเวส
๑๒. นายสุรวัฒน์ ชมพูพงษ์
๑๓. นายอโนทัย ฤทธิบัญญัติวงศ์
๑๔. นายอภิชาติ คัมภีรศาสตร์
๑๕. พลโท อัครชัย จันทรโฑษะ
๑๖. พลอากาศตรี อิทพร คณะเจริญ
๑๗. นายเอกพิฑยา เอี่ยมคงเอก

รายชื่อคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ

๑. คุณหญิงทรงสุภา ยอดมณี	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
๕. นายสุรัฐ ศิลปอนันต์	อนุกรรมการ
๖. นายภูมิสรรค์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
๗. นางสาวอรุณโรจน์ เลี่ยมทอง	อนุกรรมการ
๘. รศ. ไตรรัตน์ จารุทัศน์	อนุกรรมการ
๙. นายกันติพจน์ ศรีบุญรัตน์	อนุกรรมการ
๑๐. นายอิทธิพล ปรีดีประสงค์	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นายแถมสิน รัตนพันธ์ุ	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. รศ. จินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. พลโท อัครชัย จันทระโตชะ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. ดร. สมบูรณ์ วรธาภิณฑุรวิทย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นายวิญญู พิทักษ์ปรกรณ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. รศ.ดร. คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นางเพ็ญศรี เคียงศิริ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นางนฤมล ล้อมทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นายเศรษฐา ศิระฉายา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. รศ.ดร. อาชัญญา รัตนอุบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. นางกรรณิการ์ จรัสอุไรสิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นางสาวริน ลิขิตาภรณ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๔. นายวงศ์พันธ์ วัฒนยพัต	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ

๒๕. นางรัตนา ตฤษณารังสี

๒๖. นายนิติ ถาวรณิษฐ์

๒๗. นายรณฤทธิ มงคลรัตน์

๒๘. นางธัชกร เหมะจันทร์

๒๙. นางทิพยา กิตติขจร

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการสตรี

๑. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์	อนุกรรมการ
๕. นางสุทธินี เมธีประภา	อนุกรรมการ
๖. ดร. สุชาดา เมฆรุ่งเรืองกุล	อนุกรรมการ
๗. นางสุชาดา นันทะพานิชสกุล	อนุกรรมการ
๘. นายพิสุทธิ์ ทรัพย์วิจิตร	อนุกรรมการ
๙. นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์	อนุกรรมการ
๑๐. พลตรี วีระศักดิ์ นาทะสิริ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นางกัระณา สุมาวงศ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายสุรวัฒน์ ชมภูพงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ

๑. นายมณฑิเยร บุญตัน	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลอากาศเอก ชนิต รัตนอุบล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. แพทย์หญิงวัชราริ วังไพบูลย์	อนุกรรมการ
๕. นางอาทิตยา นรารวัชร	อนุกรรมการ
๖. นายธีรยุทธ สุขคนวิท	อนุกรรมการ
๗. นายต่อพงศ์ เสลานนท์	อนุกรรมการ
๘. นายวิฑูต บุณนาค	อนุกรรมการ
๙. นางสาววันทนี พันธ์ชาติ	อนุกรรมการ
๑๐. นางพวงแก้ว กิจธรรม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. นางเบญจา ชลธาร์นนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นางนภา เศรษฐกร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นางพิมพ์พา ขจรธรรม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นายศุภชีพ ดิษเทศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายอนุชา รัตนสินธุ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายสุพล บริสุทธิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ออกแบบและพิมพ์ที่ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑-๒, ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑
๐ ๒๔๓๑ ๙๔๗๑-๒ และ ๐ ๒๔๓๑ ๙๔๗๕-๖